

Ali Nesin: Şirince'nin kurtuluşu

Posted on 15/12/2014

Bundan 20 yıl filan önceydi Şirince'ye Sevan'ı ziyarete ilk gittiğimde. Çok şirin eski bir Rum köyüyle karşılaştım. Ama biraz bakımsızdı. Birçok bina yıkılmak üzereydi. Ve yeni binalar hoyratça yapılmıştı. Orijinal köy giderek yok oluyordu. Gene de hâlâ şirinliğini kaybetmemişti. Beş on yıl içinde sıradan bir Anadolu köyüne benzeyecekti, çok belliydi bu.

Sevanların evinin üzerinde bulunduğu patikamsı yolda iki katlı harap bir Rum evi vardı. Ayakta duruyordu ama çatısı yamulmuş, camları kırılmış, kapısı çalınmıştı. Belli ki terkedilmişti. Sevan'ı ondan sonra sık sık ziyarete gittim, ortalama üç dört ayda bir. Her gittiğimde o harap evin önünden geçmek zorundaydım.

Hani hızlı çekim filmler vardır. Mesela bir çiçeği dakikada bir görüntülerseniz, sonra o görüntüleri peş peşe getirip bir film yaparsınız. Önce tomurcuktur, sonra açar, gelişir, serpilir, rengârenk olur, ardından pörsümeye başlar, yaprakları dökülür, boynu bükülür ve kaçınılmaz son geldiğinde yok olur. Bir yaşam bir dakikaya sığmıştır. İşte üç dört ayda bir gördüğüm o harap ev de aynen o hızlı çekim filmlerdeki gibi gözümün önünde yok oldu. Önce çatının bir kısmı çöktü, sonra çerçeveler yok oldu, ardından çatıdan hiç eser kalmadı, ev güneşin ve yağmurun acımasızlığına terkedildi, sonra bir gün bir duvarın taşları yok oldu ve en nihayetinde aynen o çiçek gibi ev yok oldu gitti. Güzelim Rum evi gitti gider. Kayıtlarda var mıdır bilmem. Şu anda o evin olduğu yerde keçiler ve eşekler otuluyor. Buna da şükür!

Sevan'ın bahçesi Şirince'ye bakıyordu. İkimiz birden çalışmaya ara verdiğimizde, ya da akşam yemeğinde o bahçeden Şirince'yi seyrederdik. Sevan bana Şirince'nin güzelliklerini ve çirkinliklerini anlatırdı. Ama bir çirkinlik vardı ki, lokmamızın boğazımızdan geçmesini

engelliyordu. Şirince'nin yamacında üç katlı betonarme bir bina inşaatı tüm haşmetiyle boy gösteriyordu. Geleneksel iki katlı Şirince evleriyle hiçbir ilgisi olmayan, bildiğimiz, ülkemizde yüz binlercesi bulunan, her gün aşına olduğumuz çirkin yapılardan biri. Nasıl bir rezalet ama, anlatılır gibi değil. İnşaat durdurulmuş, Şirince'nin tepesinde bir hilkat garibesi olarak dikiliyor. Sevan bir gün bu binayı alıp adam edelim, dedi, başka türlü kurtulamayacağız bu çirkinlikten. Kabul ettim. Kabul ettim ama ikimizin de beş parası yok.

Bir güzellikler köyü

Şirince'ye her gelişimde o binadan konuşuyorduk. Bir seferinde, şimdi biz bu binayı alırsak, adam ederiz, başımıza gelmedik bela kalmaz, soruşturmalar, ifadeler, mahkemeler, cezalar, eşek tepmişe döndürürler, dedi. Aradan birkaç yıl geçti, bir yerlerden bulup buluşturup Sevan o binayı aldı. Birlikte gezdik binayı. Bana planlarını anlattı. Binayı yıkmadan nasıl adam edebilirdi. Akşam evinin bahçesinden baktığımızda, yok, dedi, öyle olmaz. Uzaktan bakınca güzel durmaz. Başka bir çözüm bulmalı.

Yemeğin sonuna kadar üç dört çözüm birden bulurdu. Ertesi sabah binaya gittiğimizde bir önceki gecenin planlarının gerçeğe uyuşmadığını anlardı. Uzaktan başka, yakından başka...

Ben İstanbul'a döndüm. Birkaç gün sonra o geldi İstanbul'a. Son planlarından bahsetti. Günde birkaç saatini binada geçiriyormuş. Onlarca plan yapmış. "Ama bu son plan harika" diye anlatmaya başlardı. Akşama o plan da çöpe giderdi. Aradan sanırım iki üç ay geçti. Nihâî planını uygulamaya soktu.

Ortaya bir başyapıt çıktı. Âdeta bir sihirbaz! Bugün Nişanyan Otelleri'nin merkezi olan o bina sanki yüz yıldır oradaymış, sanki fi tarihinde Şirince'nin ağasının konağıymış gibi bir izlenim veriyor. Yerli yabancı, tüm ziyaretçilerin takdirini topluyor. Şirince'nin en güzel yapısı oldu. Turistler dönüp dolaşıp fotoğrafını çekiyorlar. Burnundan da fitil fitil getirdiler tabii.

Sevan güzellik üzerine kafa patlatır. Matematik Köyü'nün inŖası sırasında ondan renip ben de kafa patlatmaya baŖladım. Fikir teatilerimizin sonunda birbirimizin kafasını patlatmaya yaklaŖır olurduk!

TartıŖmalarımız hep güzellik üzerineydi. Gün geldi, güzelliğin bir sınırının olması gerektiğine karar verdik. Çok çok çok güzel o kadar da güzel olmuyordu. Bir baŖka sefer güzelliğin görünmez olması gerektiğine anladık! Sonra iimize bir kuŖku dŖerdi, yoksa güzellik sürpriz de mi gizliydi? Belki de her Ŗey o kadar sıradan olmalıydı ki, oralara buralara serpiŖtirilmiŖ ince zarafetler ortaya nereden geldiği belli olmayan bir güzellik çıkarsın.

Devlete kafa tutmak

Demek istediğim, Sevan'ın yarattığı güzellikler öyle rastlantısal güzellikler değildir. Arkasında uzun mesailer, derin dŖnceler vardır.

Sevan, Ŗirince'yi yok olmaktan kurtarmıŖtır. Kurtarmakla kalmamıŖ Ŗirince'ye değer katmıŖtır. Eđer bugün Ŗirince diye bir yer adını duymuŖluđunuz varsa, bu Sevan'ın sayesinde. No Sevan no Ŗirince yani!

Sevan hiçbirimizin yapmadığı, yapamadığı bir Ŗey daha yapmıŖ, göz göre göre, açık açık, gözünün içine soka soka, bakanlar dahil hepimizin Ŗikyet ettiği ceberut devlete karŖı ıkmıŖtır. Sit alanı ilan edildiğinden beri, yani 30 ksur yıldır Ŗirince'nin imar planı yapılmamıŖtır. Köylünün oğlu mu evlenecek, evine yeni bir oda yapamaz. Damı mı akıyor, aktaramaz. Çok mu gneŖ alıyor, n'apalım! Ahırını yıkıldı, Ŗansına kssn. 30 yıl boyunca Ŗirince'de çivi akmak yasaktı. Ama Ŗirinceli bu, Türk insanını nihayetinde, durur mu, durdurmak mümkün m? Yapıyordu köylü yapması gerekeni. YaŖaması gerekiyor sonuç olarak. Hangi yasa yaŖamı durdurabilir ki? Ama zavallı Nuri Usta, atıcı Nuri Usta, herkesin çatısını atan ve onaran emektar Nuri Ustamız, yasalara saygılı olduğundan, daha doğrusu

ödü patladığından, kendi evinin çatısını aktaramıyordu. İzin istemişti mercilerden, ama on yıldır izin bir türlü çıkmıyordu. Araya ne bakanlar ne müsteşarlar soktuk, önümüzde telefonlar edildi, emirler talimatlar verildi. Nafile! Hiçbir işe yaramadı.

Sevan namusludur. Entelektüel namusu tamdır. Eylemlerinin sorumluluğunu üstlenir. Öyle kapalı kapılar ardından yapmaz yapacağını. Eski Rum evlerini alenen restore etti. Yıkılmışları yeniden ayağa kaldırdı. İğrenç binaları bir başyapıta dönüştürdü. Matematik Köyü'nü inşa etti, olağanüstü bir güzellik çıktı ortaya. Tiyatro Medresesi'ni yaptı, keza. Bir de kendine bir köy yaptı, turizm amaçlı. Gidin görün Sevan'ın köyünü, İlyastepe'dir adı. İnsanın gözünden yaş geliyor, insan coşkusunu zaptedemiyor, öylesine bir güzellik. Bunlarla yetinse iyi, üstüne üstlük bir de devlete meydan okuyarak bir kule dikti. Hodri Meydan Kulesi. Kulenin önündeki meydana da Hodry Square adını verdi!

Sevan ele avuca sığmaz bir aydındır. Zeki, bilgili, açık sözlü, cesur, becerikli ve namuslu. Afacan bir çocuk muzipliğindedir. Fikirleri hoşunuza gitmeyebilir, birçoğu benim de gitmez, ama ülkemizin yetiştirdiği, yanlış söyledim, ülkemizde yetişen en ilginç kişilerden biri olduğu yadsınamaz.

Biz niye dışarıdayız?

Bugün Sevan cezaevinde. Aldığı cezaların toplamı 15 yılı geçiyor. Bildiğim kadarıyla aynı kanun maddesinden yatan ikinci bir kişi daha yok hapishaneleri tıka basa dolu olan koca Türkiye'de!

Sevan'ın suçu ne? 15 yıl hapse mahkûmiyete neden olacak ne yapmış olabilir?

Hiç! Sevan'ın hiç suçu yoktur. Sevan suçlu değildir. Biz suçluyuz ama o suçsuz. Sevan'ın yaptıklarını yapmadığımız, yapamadığımız, yapmaya gücümüz yetmediği için biz suçluyuz. İçinde yaşadığımız çirkinliği engelleyemediğimiz için, absürt yasalara karşı koyamadığımız

için, uysal vatandaş olduğumuz için, yanlışlıkların, kötülüklerin, çirkinliklerin önüne geçemediğimiz için ve her şeyden öte sessizliğimizle, korkaklığımızla, pısrıklığımızla zorbalığın suç ortağı olduğumuz için suçluyuz. Sevan suçsuzdur. Suçsuz olduğu gibi en doğrusunu yapmıştır. Eksiklik Sevan'da değil, bizde.

O, vicdanı rahat bir biçimde yatabilir. Ya biz dışarıdakiler, ya bizler nasıl kurtulacağız vicdanımızdan?

Kaynak: stargazete.com